

WOJEWODA LUBUSKI

Gorzów Wlkp., 13 marca 2023 r.

Nasz znak: NK.II.431.1.15.2022
Sprawę prowadzi: Mariola Żurawska
Telefon: 957851828
e-mail: mariola.zurawska@lubuskie.uw.gov.pl

Pan
Sławomir Dudzis
Burmistrz Rzepina

Dotyczy: wystąpienia pokontrolnego z kontroli przeprowadzonej w trybie zwykłym w Urzędzie Miejskim w Rzepinie.

W dniach od 26 września 2022 r. do 30 listopada 2022 r. pracownicy Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.:

- Mariola Żurawska - starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Nadzoru i Kontroli – przewodnicząca zespołu kontrolnego,
- Małgorzata Wołejko – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Nadzoru i Kontroli,
- Robert Kamiński - inspektor wojewódzki w Wydziale Nadzoru i Kontroli,

stosownie do pisemnych upoważnień nr: 250 -1/2022, 250 -2/2022, 250 -3/2022 z dnia 22 września 2022 r. przeprowadzili kontrolę problemową w Urzędzie Miejskim w Rzepinie.¹ Ze względu na wprowadzenie na terenie całego kraju ograniczeń związanych ze stanem zagrożenia epidemicznego, działania kontrolne przeprowadzone były częściowo w siedzibie kontrolowanej jednostki oraz w formie elektronicznej.

Przedmiotem kontroli była realizacja zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.²

Projekt wystąpienia pokontrolnego przekazano w dniu 6 lutego 2023 r., do którego w ustawowym terminie nie zostały zgłoszone pisemne zastrzeżenia. W związku z powyższym przekazuję wystąpienie pokontrolne.³

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2021 r.

Zakres działalności i zakres odpowiedzialności

Kontrola obejmowała swym zakresem ocenę rzeczywistego stanu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy o ewidencji ludności.

W okresie objętym kontrolą funkcję Burmistrza Miasta Rzepina pełnił Pan Sławomir Dudzis. Wyjaśnień z zakresu ustawy o ewidencji ludności udzielała Pani Celina Rałowt Kierownik USC, która pełni tą funkcję od 1 marca 2015 r. Od 1 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2015 r. pełniła funkcję z-cy Kierownika USC. W kontrolowanym okresie zadania z zakresu ewidencji ludności wykonywały Pani Wiesława Zawadzka z-ca Kierownika USC do 28 października 2014 r., Pani Karolina Kryk z-ca Kierownika USC do 30 kwietnia 2018 r., Pani Monika Staniak z-ca Kierownika USC od 1 maja 2018 r. do chwili obecnej oraz Pani xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx inspektor ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych zatrudniona od 3 maja 2018 r. Wszystkie osoby działały na podstawie stosownych upoważnień oraz posiadały upoważnienia do przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w rejestrze PESEL, Rejestrze Stanu Cywilnego oraz systemach teleinformatycznych, w których są prowadzone ww. rejestry.

W przypadku nieobecności kierownika Urzędu Stanu Cywilnego, Pani Monika Staniak z-ca kierownika Urzędu Stanu Cywilnego posiada upoważnienie z 3 grudnia 2014 r. i Upoważnienie ROO.0052.6.2018 z 30 kwietnia 2018 r. do prowadzenia spraw wynikających z ustawy o ewidencji ludności, ustawy o dowodach osobistych, ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz udostępniania danych osobowych zgromadzonych w rejestrach PESEL, dowodów osobistych oraz Stanu Cywilnego.

Ustalenia kontroli

Zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o ewidencji ludności realizowane są przy pomocy jednej wspólnej dla wszystkich gmin w Polsce aplikacji Źródło. System Rejestrów Państwowych zapewnia szybką i sprawną obsługę obywatela podczas jego wizyty w urzędzie oraz poprzez udostępnianie usług elektronicznych dostępnych przez sieć Internet. Usługi udostępnione drogą elektroniczną pozwalają na załatwienie sprawy bezpośrednio z domu, siedziby firmy, a także z dowolnego innego miejsca. Celem stosowania usług elektronicznych jest ułatwienie w dostępie do usług poprzez wyeliminowanie korespondencji papierowej.

Regulacja z 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności, która weszła w życie 1 stycznia 2018 r. uchyliła przepisy przewidujące zniesienie obowiązku meldunkowego, co miało nastąpić od początku roku. Gromadzenie danych o miejscu zamieszkania ma kluczowe znaczenie dla prawidłowej realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań oraz obowiązków administracji wobec obywatela. Przewidziano jednak wprowadzenie uproszczeń przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego, przez umożliwienie dokonywania wszystkich czynności z tego zakresu w formie elektronicznej. W nowych przepisach zawarto także zasadę nadawania PESEL cudzoziemcom dokonującym zameldowania na pobyt stały lub czasowy na terytorium Polski, co wiąże się z likwidacją rejestrów zamieszkania cudzoziemców.

Z dniem 1 lipca 2019 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o ewidencji ludności, zgodnie, z którą właściwe do udostępniania danych jednostkowych z rejestru PESEL będą wyłącznie organy gminy. Wniosek o udostępnienie danych jednostkowych można złożyć

w dowolnym organie gminy. Dotychczas prowadzone przez MSWiA zadanie wymagało od Gmin należytego przygotowania się do realizacji nowego zadania.

Od 12 stycznia 2020 r. obowiązuje nowy wzór wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz formularz zgłoszenia nieuprawnionego wykorzystania danych osobowych. Dzięki wprowadzonym przepisom ofiary kradzieży tożsamości mogą otrzymać nowy dokument. Wypełniając od 28 maja 2020 r. formularz meldunkowy można wyrazić zgodę na przekazanie danych kontaktowych do Rejestru Danych Kontaktowych. Dostęp do tych danych da możliwość sprawniejszego kontaktu między przedstawicielami administracji publicznej i obywatelami.

W Urzędzie Miejskim w Rzepinie w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 15 marca 2018 r. rejestr mieszkańców obsługiwany był przez program RADIX, z którego zmigrowano dane do nowego programu SELWIN.

1. Ewidencja ludności

1.1 Prawdliwość i terminowość wykonywania obowiązku meldunkowego

Zgodnie z założeniami programu kontroli szczegółowym badaniem objęto zgłoszenia meldunkowe cudzoziemców, które w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2021 r. przedstawiono poniżej:

- Rok 2014 – 42 sprawy, z czego 100% próby stanowiło – 42 sprawy,
- Rok 2015 – 100 spraw, z czego 50% próby stanowiło – 50 spraw,
- Rok 2016 – 120 spraw, z czego 10% próby stanowiło – 12 spraw,
- Rok 2017 – 133 sprawy, z czego 10% próby stanowiło – 14 spraw,
- Rok 2018 – 254 sprawy, z czego 5% próby stanowiło – 13 spraw,
- Rok 2019 – 160 spraw, z czego 5% próby stanowiło – 8 spraw,
- Rok 2020 – 245 sprawy, z czego 5% próby stanowiło – 13 spraw,
- Rok 2021 – 194 sprawy, z czego 5% próby stanowiło – 11 spraw.

Dodatkowo objęto kontrolą formularze zgłoszeń meldunkowych zgodnie z numerami spisu spraw założonymi dla teczek aktowych oznaczonych symbolem klasyfikacji: USC.5343. – „sprawy meldunkowe – pobyt stały (zameldowanie)” w całym badanym okresie w przypadku wystąpienia nazwisk obcojęzycznych.

Zgłoszenia składane były u prowadzącego sprawę pracownika, który ustalał tożsamość wnioskodawcy, weryfikował zgłoszenie w oparciu o posiadane dokumenty i rejestry, a następnie wprowadzał dane do rejestru. Mieszkańcy dokonywali obowiązku meldunkowego w formie pisemnej.

W kontrolowanych latach stosowane przy wykonywaniu obowiązku meldunkowego formularze zawierały wszystkie dane niezbędne do dokonania czynności.

Z 2014 r. sprawdzono 42 wnioski – zgłoszeń pobytu czasowego cudzoziemców.

W czasie kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- w 22 przypadkach wypełniono zgłoszenie na niewłaściwym druku (ponad 3 miesiące),
- w 16 przypadkach nie potwierdzono danych przez urzędnika USC,
- w 9 przypadkach w zgłoszeniu brakowało pieczęci urzędnika USC,
- w 8 przypadkach w zgłoszeniu nie wskazano płci,

- w 4 przypadkach brak nazwiska rodowego,
- w 4 przypadkach brak numeru dowodu osobistego właściciela nieruchomości, z czego w 2 przypadkach również brak podpisu właściciela,
- w 2 przypadkach brak dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium RP,
- w 1 przypadku brak wskazania stanu cywilnego.

załącznik nr 1

Z 2015 r. sprawdzono 50 wniosków – zgłoszeń pobytu czasowego cudzoziemców oraz dodatkowo 2 wnioski – zgłoszeń pobytu stałego cudzoziemców.

W czasie kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- w 6 przypadkach wypełniono zgłoszenie na niewłaściwym druku (ponad 3 miesiące),
- w 3 przypadkach cudzoziemcy w zgłoszeniu nie potwierdzili swojej tożsamości,
- w 4 przypadkach w zgłoszeniu nie wskazano płci,
- w 1 przypadku w zgłoszeniu nie wskazano deklarowanego pobytu cudzoziemca na terytorium RP,
- w 1 przypadku w zgłoszeniu brakowało pieczęci urzędnika USC.

załącznik nr 2

Z 2016 r., sprawdzono 11 wniosków – zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca.

W 2 przypadkach brak było kraju urodzenia, pozostałe wnioski były prawidłowo wypełnione i zarejestrowane w aplikacji Źródło.

załącznik nr 3

Z 2017 r., sprawdzono 14 wniosków – zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca.

W 1 przypadku brak było na wniosku potwierdzenia przyjęcia przez pracownika oraz brak odnotowania zameldowania w aplikacji Źródło.

Jak wynika z udzielonych wyjaśnień zgłoszenie pobytu czasowego wypełnione w dniu 29 listopada 2017 r. przez xxxxxxxxxxxx formalnie nie zostało przyjęte do zrealizowania (osoba nie została zameldowana), ponieważ nie ma na nim potwierdzenia przyjęcia wniosku przez pracownika. Prawdopodobnie zostało omyłkowo wpięte w teczkę z pozostałymi zgłoszeniami.

Pozostałe wnioski były prawidłowo wypełnione i zarejestrowane w aplikacji Źródło.

załącznik nr 4

Z 2018 r., sprawdzono 13 wniosków – zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca.

Wnioski były prawidłowo wypełnione i zarejestrowane w aplikacji Źródło.

załącznik nr 5

Z 2019 r., sprawdzono 8 wniosków – zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca.

W jednym przypadku zgłoszenie nie zawierało wszystkich elementów (brak deklarowanego okresu pobytu). Wnioski były prawidłowo wypełnione i zarejestrowane w aplikacji Źródło.

załącznik nr 6

Z 2020 r., sprawdzono 13 wniosków – zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca. Wnioski były prawidłowo wypełnione i zarejestrowane w aplikacji Źródło.

załącznik nr 7

Z 2021 r. sprawdzono 11 wniosków – zgłoszeń pobytu czasowego cudzoziemców, w tym 7 wniosków - zgłoszeń (osoby cudzoziemcy spoza rejestru).

Wnioski – zgłoszenia pobytu czasowego cudzoziemców(4 wnioski) znajdujące się w rejestrze są wypełnione prawidłowo i zarejestrowane w aplikacji Źródło, natomiast wnioski – zgłoszenia spoza rejestru (7 wniosków) w 4 przypadkach nie zawierają potwierdzenia tożsamości cudzoziemca.

załącznik nr 8

Organ miasta i gminy wydaje z urzędu lub na wniosek, stosownie do art. 31 ustawy o ewidencji ludności decyzje w przypadku wątpliwości danych zgłoszonych do zameldowania lub wymeldowania. W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, iż w badanym okresie nie prowadzono takich postępowań.

Niezależnie od powyższego w toku kontroli wyjaśniono sprawę błędnego wprowadzenia do Systemu Rejestrów Państwowych obywatela polskiego przy czynności zameldowania cudzoziemca w Urzędzie Miejskim w Rzepinie. Ustalono, że Pani xxxxxxxxxxxx obywatelce Ukrainy zostało wpisane w procesie zameldowania w 2014 r. obywatelstwo polskie. Brak jest możliwości weryfikacji druku zgłoszenia pobytu czasowego dotyczącej ww. osoby, ponieważ w archiwalnych zasobach Urzędu go brakuje.

Z udzielonych wyjaśnień wynika, że z nieznanymi przyczynami brakuje druku zgłoszenia pobytu czasowego, który osoba składała w momencie dokonywania zameldowania.

W aplikacji Źródło wpisane było obywatelstwo polskie. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika USC w 2014 roku Urząd pracował w programie RADIX. Podczas dokonania zameldowania osoby w Rejestrze Mieszkańców omyłkowo nie dokonano wyboru obcego obywatelstwa osoby i pole dotyczące obywatelstwa pozostało puste. W związku z tym program ewidencji ludności prawdopodobnie automatycznie przypisał osobie obywatelstwo polskie (u obywateli polskich, którzy byli zaewidencjonowani w Rejestrze Mieszkańców – w programie RADIX – pole obywatelstwa pozostawało niewypełnione) i w konsekwencji błąd ten został przeniesiony do Systemu Rejestrów Państwowych. Osoba była zameldowana w Rzepinie na pobyt czasowy od 4 lipca 2014 r. do 22 kwietnia 2015 r. Kolejny meldunek na pobyt czasowy był w Słubicach od 12 marca 2018 r. do 30 września 2020 r. Aktualizacji danych obywatelstwa dokonano 17 czerwca 2022 r. z mocy prawa.

1.2 Zakres i zasady rejestracji danych w rejestrze PESEL i rejestrach mieszkańców

Prawidłowy tryb rejestracji danych w rejestrze PESEL i rejestrze mieszkańców stwierdzono na podstawie wszystkich wybranych losowo formularzy.

W Urzędzie Miejskim w Rzepinie w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 15 marca 2018 r. rejestr mieszkańców obsługiwany był przez program RADIX, z którego zmigrowano dane do nowego programu SELWIN. Według informacji z serwisu firmy Aram Software Sp. z o.o. (obsługującej SELWIN) do nowego systemu migrowane były dane podlegające przetwarzaniu na podstawie aktualnego stanu prawnego. W momencie migracji nie podlegały przetwarzaniu dane o zakończonych pobytach czasowych do 3 miesięcy

cudzoziemców, którym nie został nadany numer PESEL (pracownik Aram Software Sp. z o.o. udzielił tej informacji na podstawie zapamiętanej sytuacji, ze względu na upływ długiego czasu od momentu wykonania migracji danych).

Na przestrzeni lat 2014 - 2021 przepisy dotyczące zameldowania cudzoziemców wraz z nadaniem numeru PESEL kilkakrotnie ulegały zmianom.

Zasady określone w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, z dniem 1 marca 2015 r. uległy zmianie. Do 1 marca 2015 r. podczas zameldowania cudzoziemców na pobyt dłuższy niż 3 miesiące, organ meldujący nadawał numer PESEL z urzędu.

Właściwy organ gminy dokonujący zameldowania cudzoziemca na pobyt stały lub czasowy nadawał numer PESEL z urzędu wyłącznie w przypadku obcokrajowców wymienionych w art. 7 pkt 1 ppkt 3 ustawy, który nie wymieniał osób przebywających w Polsce na podstawie wiz oraz zezwoleń na pobyt czasowy.

Od wejścia w życie ustawy z dnia 27 października 2017 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności, do dnia 1 stycznia 2018 r. nadanie numeru PESEL cudzoziemcowi następuje automatycznie wraz z meldunkiem na pobyt czasowy przekraczający 30 dni.

W związku ze zmianami przepisów na przestrzeni lat 2014 – 2021 cudzoziemcy, którzy nie posiadali numeru PESEL nie zostali przeniesieni do rejestru PESEL, a historyczne adresy i okresy zameldowania cudzoziemców, którzy otrzymali numer PESEL w późniejszym czasie nie zostały powiązane z konkretną osobą.

1.3 Zasady postępowania z dokumentacją związaną z obowiązkiem meldunkowym

Kontroli poddano formularze zgłoszeń meldunkowych zgodnie z numerami spisu spraw założonymi dla teczek aktowych oznaczonych symbolem klasyfikacji: USC.5343. – „sprawy meldunkowe – pobyt czasowy (zameldowanie) cudzoziemcy” w roku 2014, USC.5343. – „sprawy meldunkowe – pobyt czasowy (zameldowanie)” w latach 2015 – 2021.

Wszystkie zgłoszenia meldunkowe zarejestrowano w teczkach aktowych oznaczonych symbolem klasyfikacji USC.5343. – „sprawy meldunkowe” z podziałem na lata i rodzaje meldunku umożliwiające weryfikację prawidłowo dokonanej czynności materialno – technicznej oraz umożliwiające dokonanie ustaleń danych objętych sprawozdawczością. Jak wynika z udzielonych wyjaśnień w latach 2014 - 2020 zgłoszenia zameldowań na pobyt czasowy dot. cudzoziemców systematyzowane były oddzielnie od zgłoszeń zameldowań obywateli polskich. Od września 2021 r. gromadzone były łącznie ze zgłoszeniami obywateli polskich.

Dokumentacja przechowywana jest w sposób zapewniający zabezpieczenie przed dostępem osób trzecich. Klienci przyjmowani są z zachowaniem wymogów o ochronie danych osobowych w wydzielonej strefie przyjęć.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy o ewidencji ludności **oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Przedstawiając powyższe ustalenia **zalecam**:

1. przyjmować zgłoszenia meldunkowe na odpowiednich drukach zgłoszeniowych;
2. rzetelnie weryfikować wypełnienie składanego zgłoszenia meldunkowego;
3. potwierdzać dane i przyjęcie zgłoszenia meldunkowego w rubryce „Sekcja dla urzędnika” przez złożenie podpisu, ze wskazaniem daty oraz opatrzenie pieczęcią przez urzędnika USC;
4. weryfikować dokumenty uprawniające cudzoziemca do pobytu na terytorium RP;
5. odnotowywać potwierdzenie tożsamości cudzoziemca na zgłoszeniu meldunkowym;
6. uzupełniać wszystkie zgłoszenia meldunkowe w aplikacji Źródło.

W terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, proszę o pisemną informację o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków lub o przyczynach ich niewykorzystania, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. ⁴

Podstawa prawna:

¹ art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r., poz. 190) oraz art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r., poz. 224),

² ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. Nr 217, poz. 1427),

³ art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej,

⁴ art. 48 i 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

WOJEWODA LUBUSKI

Władysław Dajczak